

Asia: VN/25238/2024

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua kyseiseen luonnokseen.

Suomella on merkittävä potentiaali parantaa puhtaan siirtymän myötä talouden kasvua sekä lisätä verotuloja ja hyvinvointia. Siirtymän investoinneista on käynnissä laaja kansainvälinen kilpailu. Venäjän hyökkäyssodan ja energiakriisin myötä tehty EU:n valtiontukisääntöjen väliaikaiset poikkeukset ovat mahdollistaneet etenkin EU:n isoissa jäsenmaissa tukien mittavan jakamisen puhtaan siirtymän investointeihin. Tämä on heikentänyt Suomen kilpailuasemaa teollisten investointien osalta. Suomen etu olisi palata takaisin kireämpiin valtiontukisääntöihin ja välttää valtiontukikilpailu EU:n sisällä. Tämä ei ole kuitenkaan lähiaikoina todennäköistä ja kilpailua investoinneista käydään jo tällä hetkellä. Valtiontukien myötä muuttuneessa kilpailuoliossa pidämme hyvänä, että hallitus edesauttaa investointien rantautumista Suomeen kyseisellä avustuksella. Tuki on hyvä saada käytäntöön mahdollisimman nopeasti ja sen soveltamisalan on oltava mahdollisimman laaja.

Kiinnitämme lakiluonnoksen osalta huomiota seuraaviin asioihin:

Hiilidioksidin talteenottohankkeet tulee sisällyttää avustuksen piiriin

Hallitusohjelmassa asetetaan suuria odotuksia hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen suhteellisen nopealla aikataululla. Hallitusohjelman mukaan hallitus valmistautuu riittäviin

kannusteisiin investointien etenemiseksi. Investointiavustuksen osalta tulee varmistaa, että hiilidioksidin talteenoton hankkeet luetaan tuen soveltamisen piiriin.

Kohdan 8 § investointiavustukseen oikeuttavien vähähiilistämisinvestointien tulisi kattaa myös investoinnit, jotka vähentävät suoria tuotantoprosessien päästöjä hiilidioksidin talteenoton avulla.

Vedyn kohtelu teollisuuden vähähiilistämisinvestoinneissa

Lakiluonnoksessa investointiavustus ei sovellu verkkosähköllä (ml. osin ydinvoimalla) tuotettua vetyä hyödyntävien teollisten tuotantoprosessien vähähiilistämisinvestointien (8 §) tukemiseen, vaikka tämä olisi valtiotukisääntöjen puitteissa mahdollista. Keskeisenä perusteena lakiluonnoksessa mainitaan, että tätä koskevat valtiotukiehdot ovat erittäin yksityiskohtaiset ja käytännön soveltamisessa erittäin raskaat. Lisäksi luonnoksessa tuodaan esiin komission suositus kyseisellä tuotantotavalla tehdyn vedyn jättämisestä pois suoran tuen piiristä.

Valtiotukisäännösten (kriisi- ja siirtymäpuitteet) kohdan 81 i alakohta (iii) vastaa ymmärryksemme mukaan komission esittämää vähähiilisen vedyn tuotantokriteeriä. Näin ollen emme näe, että sen toteutettavuudessa pitäisi olla Suomen kohdalla suuria haasteita.

Riittävät resurssit investointiavustuksen käsittelyyn

Investointiavustuksen hakemusaika tulee olemaan todennäköisesti melko lyhyt. Yhtiöillä tulee olla hyvissä ajoin tieto hakemuksen aikaikkunasta, eli milloin hakemuksen voi jättää ja milloin hakemusaika päättyy. Business Finlandille tulee osoittaa riittävät resurssit hakemusten käsittelemiseksi, jotta käsittelyprosesseissa ei tule viivästyksiä, eikä ne pahimmassa tapauksessa muodostu esteeksi avustuksen saamiseen.

Hukkalämpöjen hyödyntäminen energiatehokkuustoimenpiteenä

Investointiavustukseen oikeuttavana energiatehokkuusinvestointina (kohta 8 §) tulisi tarkastella myös hukkalämpöjen talteenottoa, joka vähentää muun energian kulutusta muussa teollisessa toiminnassa.

Valtiotukisäännöt, tukikilpailu ja Suomen tulevat toimet.

Suomen tulee analysoida jatkuvasti tulevia EU:n valtiontukisäännöksiä ja tukikilpailutilannetta EU:n sisällä. Lähtökohtana on pyrkiä takaisin tiukempiin valtiontukisääntöihin ja päästä EU-tasolla irti valtiontukikilpailusta. Jos nykyisen kaltaiset löysennetyt valtiontukisäännöt jatkuvat ja jäsenvaltiot tukevat merkittävästi puhtaan siirtymän hankkeita myös jatkossa, on Suomen kansainvälisen tilanteen niin vaatiessa jatkettava nyt rakenteilla olevia tai otettava käyttöön jokin vastaavanlainen tukimekanismi myös vuoden 2025 jälkeen.

Lisätietoja: Sampo Seppänen, sampo.seppanen@energia.fi, 050 340 7716

Seppänen Sampo
Energiateollisuus ry